

Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
Факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної
роботи Кафедра педагогіки та методик навчання

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Особливості інтерактивного навчання на уроках української мови
та літературного читання в початковій школі

Виконала студентка групи ПОм-2
спеціальності 013 Початкова освіта
Анісімова Т. С.

Керівник: Фурман О. Ф.

Рецензент: Тяпкіна Н. І.

Нормоконтроль Карпачов К. А.

Запоріжжя

2022 р.

Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна
академія» Запорізької обласної ради

Факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи
Кафедра педагогіки та методик навчання
Освітньо-кваліфікаційний рівень другий (магістерський) рівень
Спеціальність 013 Початкова освіта

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Світлана ЛУПІНОВИЧ
“24” лютого 2021 року

ЗАВДАННЯ
НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ
АНІСІМОВОЇ ТЕТЯНИ СЕРГІЇВНИ

1. Тема магістерської роботи «Особливості інтерактивного навчання на уроках української мови та літературного читання в початковій школі». Керівник магістерської роботи Фурман Ольга Федорівна, старший викладач кафедри, кандидат філологічних наук, затверджені наказом закладу вищої освіти від “11” жовтня 2021 року № 327/од

2. Строк подання студентом роботи 30.04.2022

3. Вихідні дані до магістерської роботи

Мета роботи: розкрити особливості впровадження методів інтерактивного навчання на уроках української мови та літературного читання, довести ефективність використання інтерактивних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі в початкових класах;

Об’єкт дослідження: формування технологій педагогічного процесу

вивчення дисциплін мовно-літературної освітньої галузі.

Предмет дослідження: практичне впровадження інтерактивних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі в початкових класах та в класах з інклюзивною формою навчання.

Магістерська робота: 50 с., 18 рис., 40 джерел, 2 додатка.

4. Зміст магістерської роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

1.1. Поняття інтерактивного навчання як різновиду активної моделі навчання

1.2. Класифікація технологій інтерактивного навчання

1.3. Методичні рекомендації до організації уроку української мови та літературного читання з використанням інтерактивних технологій

2.1. Основні характеристики сучасного уроку української мови та літературного читання з використанням методів інтерактивних технологій в початкових класах

2.2. Особливості використання методів інтерактивного навчання на уроках «Навчання грамоти» в 1 класі

2.3 Методичні особливості впровадження інтерактивних технологій в інклюзивних класах

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Результати досліджень і опитування подано у формі діаграм.

6. Консультанти розділів магістерської роботи

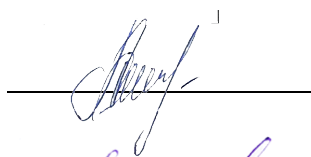
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи	Фурман О.Ф., старший викладач	27.02.2021 	27.02.2021
Розділ 2. Упровадження інтерактивних технологій в практику роботи вчител я початкових класів	Фурман О.Ф., старший викладач	03.09.2022 	03.09.2022

7. Дата видачі завдання 25.02.2021

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

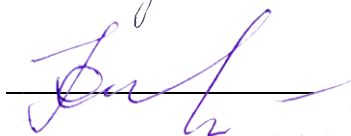
Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
Опрацювання науково-методичної літератури з теми магістерської роботи	Березень 2021	Виконано
Складання плану роботи	Березень 2021	Виконано
Написання теоретичного розділу	Квітень - червень 2021	Виконано
Робота над практичною частиною	Вересень – січень 2022	Виконано
Написання висновків	Лютий – березень 2022	Виконано
Проходження нормоконтролю	Квітень 2022	Виконано
Захист роботи	Травень – червень 2022	Виконано

Студент

Т.С. Анісімова

Керівник роботи

О.Ф. Фурман

ВСТУП

Згідно з ключовими ідеями нових державних документів (Закон “Про освіту” (2017), Державний стандарт початкової освіти (2018), Професійний стандарт учителя початкових класів (2020)) сучасний учитель початкових класів повинен навчати по-новому – мати свободу дій у виборі навчальних матеріалів, імпровізувати та експериментувати під час уроку [21].

Реалії сьогодення змушують адаптувати освітню систему до нових суспільних викликів, що можливо на основі запровадження нових педагогічних технологій, які спрямовані на всебічний розвиток дитини, готують її до дорослого життя.

Так, Державний стандарт початкової освіти орієнтує на вміння та здатності учня, які будуть актуальні в сучасному світі, – читати і розуміти прочитане; висловлювати думку усно і письмово; критично мислити; логічно обґрунтовувати позицію; виявляти ініціативу; творити; розв’язувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення; конструктивно керувати емоціями; застосовувати емоційний інтелект; співпрацювати в команді [37].

У зв’язку з цим назріло питання впровадження педагогічних технологій, які б сприяли формуванню зазначених навичок, оскільки вони важливі для практичної діяльності сучасної людини.

Водночас одне з найважливіших завдань учителя – зацікавити дитину навчатися, змотивувати, підвищити інтерес до здобуття знань, навчити учня застосовувати набуті знання на практиці, підвищити ефективність уроку. Край необхідним є втілення доцільних методів і технологій навчання, які легко застосовуються на різних етапах уроку. Одними з основних є, на нашу думку, інтерактивні методи навчання.

Важливість вивчення теми підсилює той аспект, що до десяти топ-навичок працівника 2025 року, які визначив Всесвітній економічний форум у жовтні 2021 року, увійшли інноваційність, активне навчання та навчальні

стратегії, комплексне вирішення проблем, лідерство, стресостійкість тощо [32]. Формуванню таких навичок сприяє, на нашу думку, використання інтерактивних технологій на уроках у початковій школі.

Питання використання інтерактивних технологій стало предметом досліджень цілої плеяди науковців. Так, відомі педагоги: Ш. Амонашвілі, В. Верховинець і В. Сухомлинський активно зосереджували увагу на проблемі активізації педагогічного спілкування під час освітнього процесу. Також ми бачимо, що особливо наголошують на ролі особистісно розвивальних орієнтирів в початковій школі вчені Н. Бібік, М. Вашуленко, Л. Онищук, О. Савченко. Значний вклад у розробку інтерактивних методів у навчання внесли дослідження О. Кондратюк, Г. Коберник, О. Комар, А. Панченков, О. Пометун, А. Нісімчук, О. Падалка, О. Шпак, О. Савченко, І. Шевчук та ін.

За нашими спостереженнями, використання інтерактивних технологій на уроках допомагає підвищити його ефективність, якісні показники засвоєння учнями нового матеріалу, активізувати пізнавальну діяльність школярів. Такі технології використовуємо для формування як ключових, так і предметних компетентностей, створення атмосфери співробітництва і постійної, активної взаємодії всіх учнів. Зазначені чинники зумовлюють актуальність теми роботи.

Мета дослідження – комплексний аналіз використання інтерактивних методів навчання на уроках мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі.

Гіпотеза дослідження – ефективне впровадження інтерактивного навчання на уроках мовно-літературної освітньої галузі в початкових класах, у тому числі й у класах з інклюзивною формою навчання, створює умови для якіснішого засвоєння матеріалу, активізує пізнавальну діяльність учня, сприяє розвитку творчих здібностей і критичного мислення молодших школярів, активній діяльності учня в навчальному процесі. Довести, що впровадження інтерактивних методів навчання на уроках мовно-літературної освітньої галузі, а саме на уроках навчання грамоти, ефективно саме з першого класу початкової школи.

Виходячи з мети і гіпотези дослідження, основними його завданнями є:

1. Проаналізувати науково-педагогічну літературу і науково-методичні розробки вчителів-практиків з проблеми дослідження.

2. Визначити передумови й історичні етапи впровадження інтерактивного навчання в освітній процес.

3. Теоретично обґрунтувати і практично довести ефективність уроку з використанням методів інтерактивних технологій.

4. Провести дослідження серед вчителів початкової школи стосовно використання технологій інтерактивного навчання на уроках української мови та літературного читання.

5. Описати умови ефективного впровадження інтерактивних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

5. Довести, що методи інтерактивного навчання сприяють більш ефективному формуванню ключових і предметних компетентностей молодшого школяра на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

6. Розкрити особливості використання інтерактивного навчання на уроках навчання грамоти саме з першого класу.

7. Визначити методичні особливості впровадження інтерактивних технологій в інклюзивних класах.

8. Обґрунтувати важливість використання інтерактивних технологій на уроках навчання грамоти.

Об'єкт дослідження – технології інтерактивного навчання в педагогічному процесі сучасної школи.

Предмет дослідження – упровадження інтерактивних технологій на уроках навчання грамоти, української мови та літературного читання в початковій школі, зокрема в початкових класах з інклюзивним навчанням.

Для досягнення поставленої мети, виконання завдань і перевірки гіпотези ми застосували такі методи дослідження:

- теоретичні: аналіз і синтез педагогічної літератури, наукових робіт і досліджень науковців, практичний досвід освітян для визначення поняття

інтерактивного навчання і ефективності використання інтерактивних технологій на уроках мовно-літературної галузі в початкових класах;

- емпіричні: педагогічне спостереження, метод вивчення учнівських робіт і аналізу результатів діяльності учнів з метою доведення ефективності впровадження інтерактивних технологій у практичну роботу вчителя початкових класів; педагогічний експеримент упровадження технологій інтерактивного навчання в першому класі та в інклюзивному класі для учнів з особливими освітніми потребами.

Експериментальна база дослідження: початкові класи Запорізького багатопрофільного ліцею № 62, усього в експериментах і дослідженнях взяли участь 73 учні, 20 вчителі, 8 студентів. Упровадження інтерактивного навчання в інклюзивному класі проводилося в 1-В класі, де навчаються 22 учні (1 учень з особливими освітніми потребами).

Практичне значення отриманих результатів подано в другому розділі магістерської роботи, а також у розробці й апробації авторських робіт. Апробація результатів дослідження здійснювалась у виступах на конференціях: «Технологія інтерактивного навчання на уроках української мови та літературного читання» (Запоріжжя, 2021), «Методи інтерактивного навчання на уроках української мови і літературного читання НУШ» (Івано-Франківськ, 2021). Робота представлена у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Початкова освіта» на базі Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: «Упровадження інтерактивних технологій навчання під час вивчення дисциплін мовно-літературної освітньої галузі в період навчання грамоти».

ВИСНОВКИ

1. Наше дослідження продемонструвало, що питання впровадження інтерактивних технологій навчання на уроках української мови і літературного читання в початковій школі є актуальним і важливим для вчителів початкової школи. Підставами для такої думки стали результати опрацювання наукової й методичної літератури, вивчення досвіду вчителів-практиків з цієї проблеми та аналіз проведеного опитування серед вчителів початкової школи.

2. Ідея активного навчання вже була актуальною і поступово набувала поширення у світовій педагогіці ще з античних часів.

3. У вітчизняній науці питання використання інтерактивних технологій стало предметом дослідження багатьох науковців, однак, на нашу думку, воно набуло актуальності й значного розвитку саме в період 2017-2021 рр. з реформою освітнього процесу.

4. Застосування інтерактивних технологій сприяє більш глибокому вивченню матеріалу, навчання учнів спілкуванню, самовираженню, розвитку критичного мислення, формуванню емоційного інтелекту, навчання учнів відстоювати (у разі потреби) свою думку, формує комунікативну, читацьку й культурну компетентність.

5. Спираючись на викладену теорію, ми розробили методичні рекомендації для використання інтерактивних технологій, довели ефективність використання інтерактивних технологій на уроках української мови та літературного читання.

6. Проведене дослідження серед вчителів початкової школи, які працюють у першому класі, щодо впровадження інтерактивних технологій в освітній процес виявило, що всі вчителі активно використовують методи інтерактивного навчання на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

7. Уважаємо, що інтерактивні технології навчання доцільно використовувати в період навчання грамоти. Окрім того, такі технології слід

використовувати з перших днів навчання в школі. Наш досвід показує, що використання інтерактивного навчання вже в першому класі сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу, допомагає завдяки провідній діяльності учнів (ігровій) побудувати урок цікаво і змістовно, сприяє утриманню уваги й інтересу учнів протягом усього уроку, більш ефективного формуванню ключових і предметних компетентностей молодшого школяра на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

8. Умовами ефективного впровадження інтерактивних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі у класах з інклюзивним навчанням є створення комфортної й успішної ситуації для учнів з ООП, врахування їх вікової, фізичної й розумової особливостей, необхідність підтримувати інтерес, активність і увагу учнів протягом уроку; участь учнів з ООП у парній і груповій роботі, що допомагає в опануванні нового матеріалу, додає їм впевненості і допомагає почуватися важливим під час роботи в парі. На нашу думку, тільки завдяки інтерактивним технологіям учні з ООП відчуваються природно і досягають самостійності, наскільки це можливо, під час освітнього процесу.

9. У роботі розроблено і подано в практичній частині фрагменти уроків і наробки-скарбнички з власного досвіду роботи під час проведення уроків навчання грамоти, що, на нашу думку, є важливим для впровадження таких технологій у практику роботи початкової школи.